

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

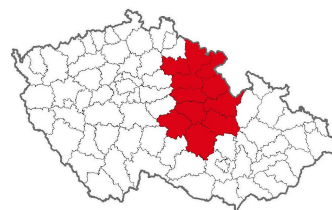
Havlíčkův Brod 14.6.2011
čj. SRS 040663/2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 11 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 6.6.–12.6.2011

1. Počasí

Průběh počasí lze charakterizovat stejně jako v minulém týdnu. Do středy převládaly teploty nad 25°C s minimem srážek. Po té následoval přechod studené fronty na níž docházelo lokálně k silným srážkám. Tentokrát naštěstí nejsou hlášeny kroupy, ale v místech s úhrny více než 40 mm došlo opět k erozi půdy. Proti tomu jsou lokality, kde celkové srážky nepřesáhly 10 mm. Za zmiňovanou frontou došlo k přechodnému ochlazení a denní teploty se pohybovaly okolo 15°C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Díky nerovnoměrnému rozložení srážek jsou oblasti s akutním nedostatkem vláhy a naopak lokality podmáčené. V současné době jsou výskyty škodlivých činitelů na únosné úrovni. Vzhledem k dosavadnímu průběhu počasí a jeho očekávanému vývoji lze předpokládat nárůst výskytu chorob a škůdců. Tato situace by mohla nastat především v oblastech, kde by podmáčená půda neumožnila vjezd postřikovací techniky na pozemky.

OBILNINY

Proti minulému období pozorování nedošlo k výrazným změnám ve stavech porostů. Na neošetřených plochách sice dochází k nárůstu výskytu houbových chorob, ale porosty bez fungicidní ochrany jsou výjimkou. Převážná část ploch pšenic byla ošetřena proti houbovým chorobám v klasech a nyní probíhá ochrana jarních ječmenů. Pozvolný nárůst lze pozorovat u výskytů různých živočišných škůdců.

PŠENICE OZIMÁ (RF 59–69 BBCH)

Přetrvávají zvýšené /až střední/ výskyty **tečkované listové skvrnitosti pšenice** (*Mycosphaerella graminicola*) na listech v okresech Žďár nad Sázavou /lokality Rovečné a Černá/ a Chrudim.

Na Chrudimsku a Žďársku také zůstává bez výrazných změn výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice** (*Pyrenophora tritici-repensis*).

U náchylných odrůd a v uzavřených lokalitách byly zjištěny výskyty **padlí pšenice** (*Blumeria graminis*) i na praporcovém listu – pozorováno v okrese Ústí nad Orlicí /lokality Podlesí-Olešná/.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž

předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Zvyšující se počty larev **kohoutků (*Oulema sp.*)** jsou hlášeny ze všech okresů oblasti ale jejich intenzita zatím slabá. Pouze v okolí Dobrušky /okres Rychnov nad Kněžnou/ byly zaznamenány již výskyty střední a v současné době probíhá ošetření napadených porostů.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

Byl pozorován poměrně výrazný nárůst počtu mšic v porostech pšenice a to nejen na listech. První zjištění **kyjatky osení (*Sitobion avenae*)** v klasech pochází z okresů Svitavy a Ústí nad Orlicí. Zatím stále ještě slabé výskyty **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** a **mšice stěmchové (*Rhopalosiphum padi*)** byly zaznamenány po celé oblasti.

Pozorování se provádí na začátku metání ve fázi 51 BBCH. Ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu se odebere 50 odnoží /5 míst x 10 odnoží/ a hodnotí se celá rostlina. Vypočte se průměrný počet mšic na jednu odnož.

Kritické číslo je 3 mšice na jednu odnož.

V okrese Pardubice byl zjištěn 6.6. první výskyt vajíček **bejlmorky sedlové (*Haplodiplosis marginata*)** a to v lokalitě Jankovice.

JEČMEN OZIMÝ (RF 65–75 BBCH)

Výskyty **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** a **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** zůstávají slabé, lokálně až střední.

Stav ve výskytech **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** a **kohoutků (*Oulema sp.*)** je podobný jako u porostů pšenice ozimé.

JEČMEN JARNÍ (RF 59-71 BBCH)

Bez významných změn zůstává výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** - pouze na spodní části rostlin je hodnocen jako slabý až střední.

Výjimkou mezi slabými výskyty **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** jsou neošetřené porosty, např. lokalita Dolní Bobrová /okres Žďár nad Sázavou/.

Pozorování síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Na stejné lokalitě byl zaznamenán slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)**.

I v porostech ječmene jarního jsou zatím výskyty larev **kohoutků (*Oulema sp.*)** slabé.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 51 – 67 BBCH)

První výskyt **antraknózy hrachu (*Ascochyta pisi*)** na listech byl zjištěn v lokalitách Slatiňany a Kočí /okres Chrudim/.

Ve všech okresech probíhá poměrně intenzivní ošetřování proti **kyjatce hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)**. Přesto jsou z okresů Náchod, Svitavy a Žďár nad Sázavou hlášeny výskyty střední až silné.

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

V okresech Havlíčkův Brod /lokalita Maleč/ a Svitavy /lokalita Javorník/ byly zjištěny ve feromonových lapácích první úlovky **obaleče hrachového (*Laspeyresia rusticella*)**. V ostatních okresech přetrvává spíše slabý nálet tohoto škůdce.

OLEJNINY

I u této skupiny plodin přibývají hlášení o výskytech houbových chorob. Na většině porostů řepky ozimé sice bylo provedeno ošetření fungicidy, ale v hustých zapojených porostech je po posledních srážkách vytvořeno vhodné mikroklima pro šíření těchto chorob. Problémy s houbovými chorobami začínají i u ostatních plodin této skupiny. Výnosy řepky budou zcela jistě ovlivněny poškozením způsobeným šešulovými škůdci a případně i zvyšující se výskyty různých druhů mšic.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 69-77 BBCH)

V okrese Náchod /lokalita Jetřichov/ byl na bázích stonků zaznamenán první výskyt **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)**.

Pozorování se provádí v období od začátku zrání až do 50 % šešulí vyzrálých (semena jsou černá a tvrdá). Při úhlopříčném průchodu porostem se na 10 místech odříznou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny (celkem 20 rostlin). Určí se stupeň napadení pro každou odebranou rostlinu.

Napadení šešulí **plísní zelnou (*Peronospora parasitica*)** bylo zjištěno v porostech na Ústeckoorlicku.

Zatím pouze slabé výskyty **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** především na okrajích pozemků jsou hlášeny z okresu Chrudim /lokalita Lukavice/.

MÁK SETÝ (RF 35-43 BBCH)

Jako střední je hodnoceno napadení **plísní máku (*Peronospora arborescens*)** v okresech Pardubice /lokalita Chýšť/ a Svitavy /lokalita Dolní Újezd/.

První výskyt **plísně šedé (*Botrytis cinerea*)** byl zaznamenán v lokalitě Sudín – okres Rychnov nad Kněžnou.

Poprvé byla také zjištěna **helmintosporiíza máku (*Pleospora calvescens*)** v okrese Pardubice na lokalitě Chýšť.

První kolonie **mšice makové (*Aphis fabae*)** byly zaznamenány téměř ve všech okresech sledované oblasti.

OKOPANINY

V lokalitách zasažených extrémními srážkami dochází sice k erozi a případně několikadennímu zaplavení a následnému vytvoření půdního škraloupu, ale porosty brambor i cukrovky jsou zatím ve velmi dobrém stavu. Na množitelských plochách brambor probíhají negativní výběry a pokračuje aplikace insekticidů za účelem vytvoření clony proti přenašečům virových chorob. V hlavní bramborářské oblasti /Českomoravská vrchovina/ bylo zahájeno ošetřování porostů fungicidními přípravky, jako prevence proti napadení plísní bramboru.

BRAMBOR OBEČNÝ (RF 15-51 BBCH)

První případy výskytu **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)** jsou hlášeny z okresů Svitavy /lokalita Sebranice/ a Ústí nad Orlicí /lokalita Helvíkovice/.

V okrese Hradec Králové /lokalita Mžany/ byl zaznamenán až střední a v okrese Jičín /lokalita Slatiny/ slabý výskyt **bakteriálního černání stonků (*Erwinia carotovora* var. *atroseptica*)**.

Podle klimatických podmínek stanoviště jsou hlášena vývojová stadia **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** od dospělců až po larvy L₃ z celé oblasti sledování.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

V Lambersových miskách umístěných v množitelských porostech v okresech Chrudim a Ústí nad Orlicí byl zaznamenán nálet **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** a **mšice řešetlákové (*Aphidula nasturti*)** nebezpečných z hlediska přenosu virových chorob.

KUKUŘICE (RF 35)

Mezi úlovky světelného lapače v Holovousích /okres Jičín/ byli zjištěni první dospělci **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Úlovky ve feromonových lapácích signalizují slabé, ojediněle střední nálety různých druhů obalečů a ostatních sledovaných škůdců. Pouze u **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** jsou hlášeny z několika okresů výskyty silné. Přibyly lokality s výskytem **amerického padlí angreštového (*Sphaerotheca mors-uvae*)**. Častější jsou také hlášení o náletech různých druhů mšic.

JABLOŇ (RF 71-76 BBCH)

V okresech Pardubice /lokalita Svinčany/, Ústí nad Orlicí /lokalita Koldín/ a Hradec Králové /lokalita Předměřice/ byly zaznamenány první výskyty **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)**.

Jednotlivé výskyty **virové mozaiky jabloně (*Apple mosaic virus*)** na listech byly zjištěny v lokalitě Dobrá Voda na Jičínsku.

Lokálně silný výskyt **vlňantky krvavé (*Eriosoma lanigerum*)** je hlášen z okresu Hradec Králové /lokalita Malšova Lhota/.

Ve stejné lokalitě byly zjištěny miny **podkopníčka spirálového (*Leucoptera malifoliella*)**.

SLIVONĚ (RF 73 BBCH)

První výskyty **puchrovitosti švestky (*Taphrina pruni*)** jsou hlášeny z okresů Ústí nad Orlicí a Svitavy /lokalita Koclířov/.

Silný výskyt nymf i imag **mery (*Cacopsylla pruni*)** byl zjištěn na mladé výsadbě v lokalitě Kamenice na Jičínsku.

TŘEŠEŇ, VIŠEŇ (RF 72-85 BBCH)

Z Královéhradecka /lokalita Těchlovice/ je hlášen lokálně střední výskyt **moniliové hniloby třešně (*Monilinia spp.*)**.

V sadech na Pardubicku pokračuje aplikace insekticidů proti dospělci **virtule třešňové (*Rhagoletis cerasi*)**.

Za oblastní

odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl